

Котляш Олена Вікторівна,

курсант навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: завідувач кафедри
юридичного документознавства навчально-
наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент **Стратулат Н. В.**

ПРОБЛЕМА СУРЖИКУ СЕРЕД КУРСАНТІВ

Питання суржиків було і лишається актуальним. Зрозуміло, що кількасотрічне приниження української мови і водночас насаджування іншої, тобто російської, не могло не позначитися на усному (у першу чергу) та писемному мовленні її носіїв. Українська мова навіть там, де вона активно функціонувала, зазнала такого негативного впливу російської, що перетворилася у певному вигляді на суржик, «язичіє», на так звану мішанину українських та російських слів, кальок, а частіше всього – мовних покрутів, які утворилися на базі цих двох великих мов.

На жаль, і в професійному мовленні трапляється такий недолік. Остеронь і не лишилась молодь нашої Академії. Особливо тривожить те, що частина носіїв української мови часто вживає російські слова з підкресленою бравадою, хизуючись при цьому своїми «глибокими» знаннями російської мови.

Розглядаючи проблему суржиків, захотілося з'ясувати ставлення наших курсантів до цього питання. Протягом двох тижнів було проведено анонімне опитування курсантів нашого інституту, темою якого було питання «Яку мову ти обираєш під час спілкування?», де мої колеги мали три варіанти відповіді: українську мову, російську мову та суржик.

До опитування долучились 40 курсантів першого курсу та 31 курсант старших курсів, у результаті чого було зроблено такі висновки: українську – 10% від загальної кількості; російську – 25% від загальної кількості; суржик – 65% від загальної кількості.

Відверто, були певні здивування щодо результатів цього опитування. Адже опитування свідчить, що більша половина опитаних користуються в побуті суржиком. Це може призвести до занепаду української мови, що створить загрозу зникнення української мови з активної лексики курсантів. Крім того, хотілося б назвати приклади типів суржиків, що використовують наші курсанти. Серед них такі:

1) вживання русизмів замість нормативних українських відповідників: *даже (навіть), да (так), не (ні), када (коли),*

не нада (не потрібно), еле (ледве), щас/січас (зараз), всегда (завжди), нікогда (ніколи), чуть-чуть (трішки), конешно (звичайно, звісно), наверно (мабуть), напірмер (наприклад), допустім (припустимо), между (між), вмєсто (замість), вродє/будто (наче, начебто), іменно (саме), рядом (поруч), язик (мова), больніця (лікарня), циплята (курчата), предохранітель (запобіжник), предсідатель (голова), почта (пошта), почтальйон (листоноша) тощо;

2) «українізовані» форми російських дієслів – уїхав (поїхав), уволівся (звільнився), дівся (подівся), поняв (зрозумів), получав (отримував), щитав («вважав» або «рахував» залежно від контексту), отдав (віддав), включив (ввімкнув);

3) «українізовані» форми російських числівників – первий/перва, последній;

4) змішування українських і російських форм займенників – хто-то (хтось), шо-то (щось), як-то (якось), які-то (якісь), який-то (якийсь), чого-то (чомусь, чогось), кой-шо (щось), кой-які (якісь);

5) порушення дієслівного керування, вживання приїменників і відмінків за російським зразком – по вулицям (замість вулицями), на російській мові (замість російською мовою), зошит по біології (замість зошит з біології);

6) утворення найвищого ступеня порівняння прикметників і прислівників за зразком російської мови – самий лучший (найкращий), саме тверде (найтвердіше);

7) утворення від українських дієслів активних дієприкметників за російським зразком – купивший, прийшовший, зробивший;

8) слова і вирази, кальковані з російської – міроприємство, прийняти міри, прийняти участь, так як, бувший у користуванні, на протязі, повістка дня, під відкритим небом, або «насилно милим не будеш» (до речі, українською це буде – «на милування нема силування»).

Отже, після проведення такого аналізу можна зробити висновок, що кожному курсантові потрібно звернути увагу на своє спілкування та боротися з двомовною хворобою, оскільки це погіршує враження про нього (курсанта) як спеціаліста у своїй справі. Зважаючи на особливості нашої професії, курсант як майбутній фахівець має бути не лише кваліфікованим спеціалістом, а й освіченим громадянином власної держави, який має нести персональну відповідальність за чистоту мови. Українська мова має звучати не лише на заняттях,

а й у позанавчальний час. Цьому сприятиме читання україномовної літератури, уміння і бажання користуватися лексикографічними джерелами, ненадання меншовартості українській мові на перевагу іншим мовам, а також усвідомлення статусу української мови як державної і водночас себе як представника і захисника держави.

Список використаних джерел

1. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bestreferat.ua.
2. Загрядська Т.О. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.aratta-ukraine.com.
3. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://allreferat.org.ua>.
4. «Суржик – проблема української мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.abic.org.ua.

Кравець Еліас Богданович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ялова О. В.**

УКРАЇНЬСЬКА МОВА СЕРЕД ІНШИХ МОВ СВІТУ

Мова – це джерело філософських надбань нації, історичного досвіду, праці і життя багатьох поколінь. У її глибинах – філософський розум, витончений естетичний смак, поетичність, сила надзвичайної чутливості до людських почуттів і явищ природи. Разом із тим мова – це і своєрідний оберіг звичаїв і традицій, запорука інтелектуального зростання, ідентичність народу в загальносвітовому житті. Вона характеризується єдністю, взаємозв'язком і взаємозалежністю всіх її складових. Мова не є автономною, а існує в людському суспільстві, похідним від якого і є. Існує вона у вигляді різноманітних актів мовлення, що повторюється усно та фіксується письмово. Мова є основною формою національної культури й насамперед першоосновною літератури.